

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 150. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 102.—103.

Sreda, 23. decembra 1931.

Leto VI.

Božične sanje.

Otrok sem bil, kakor vsakdo iz-
med nas. Tedaj sem sanjal, bde sem
sanjal pod vtiskom bajk in pripovedk,
v katerih je bilo polno čutnih čarov,
presenečenj, bodoča sreča in neiz-
merna ljubezen, ki prepoji vse člove-
štvo. Človek človeku brat, človek člo-
veku enak. Božič naj nas spominja na
to. In sanjal sem. Plemenitost človeka
je neskončna. V časopisih sem čital,
kako zebe ptice, kako so lačne si-
nice, kako poginjajo v zimi zajci, srne
in divje koze. Čital sem apel na dobra
srca, da se naj usmilijo bednih živali
in živalic. O plemeniti človeštvo, o
plemeniti rod človeški, ki imaš tako
veliko ljubezen do — živali, do živali,
ki niso tvojeja rodu, pa ti koristijo
ali skušajo ali pa so ti samo v razve-
drilo in zabavo.

Mir in ljubezen so oznanjali na
božič ljudem. Zveličar se je rodil,
prerok pravice in resnice; prerok člo-
veštva, predvsem vseh onih, ki trpe
pod pezo življenja.

Otrok sem bil. Nisem čutil in še
spoznal svojega položaja v človeški
družbi. Živel sem, ne v izobilju. A
tega vprašanja sploh nisem poznal.
Videl sem le, da se nekaterim godi
bolje in upal, da pride tudi zame zlati
vek.

Varali so me z bajkami in pripo-
vedkami, varali glede bistva praktič-
nega življenja. In vstopil sem v živ-
ljenje naiven, otrok z nadami.

Toda opazil sem, da sem v člove-
ški družbi le igračka, sinica, zajec,
srna, pa prav nič drugega ne. Niti
to ne. Vzgojen sem bil v veri, da sem
hlapec drugim, v veri, da mi dajejo
vse, kar rabim, oni, moji gospodarji,
ki so vzgojeni enako v duhu, da smo
vsi ljudje enaki, da so sadovi zemlje
in dela za vse.

Sneg. Z njim so pokriti hribi, do-
line in mesta. Božični večer. Pre-
zebajo sinice in srne, prezeba pa tudi
milijone ljudi. Le v lepih palačah sla-
ve božični večer in čitajo, kako zebe
sinice in srne. Darovi so pod božič-
nim drevescem in veselje je doma v
bogatih rodbinah. Milijone nezaposle-
nih in njih svojci pa žde v zasilnih
barakah, kletih, v podstrešjih, v te-
mi. Ni dela, ni kruha, ni luči in mraz
je. In ti siromaki preklinjajo plemenitost
človeštva, toda ne plemenitost,
marveč njegovo pravicoljubnost. To
človeštvo jim ropa naravno pravico
do življenja. Življenskih potrebščin je
preveč na svetu, preveč, toda laste se
jih oni, ki pravijo, da so gospodarji,
čepav je vse to blago sad dela in sad,
ki naj bo v prid vsemu človeštvu po
potrebi.

Otrok sem bil. Nisem tedaj vedel,
kaj je kapitalizem. V praktičnem živ-
ljenju sem šele spoznal, da je to vam-
pir, ki izsesava življensko kri člove-
štva.

Lepe besede o božiču niso besede
preroka, ampak so le besede plato-
nične tolažbe. Besede so, ki ne zale-
žejo in ne bodo nič zalegle, dokler
hlapec Jernej sam ne bo zahteval
svoje pravice.

Božič naj bo simbol, toda bo naj
simbol pravice, simbol človečanstva,
simbol borbe za enakost vseh ljudi,
za pravico do življenja in za sadove,
ki jih nudita zemlja in delo.

Božič organizacije bodi ta praznik,
organizacije vseh onih, ki jih ekspro-
priatorji izkoriščajo!

Macdonald baje snuje stranko.
Macdonaldova stranka naj bi bila me-
šanica ljudi, ki simpatizirajo z njim in
njegovo politiko.

Internacionalna fronta delodajalcev proti skrajšanju delovnika.

Ostra opozicija delodajalcev proti skrajšanju delovnega časa.

Delodajalci so na zadnji seji ko-
misije za pobijanje nezaposlenosti v
Ženevi porabili priliko, da so tudi
mednarodno priznali, da so proti
splošnemu skrajšanju delovnega ča-
sa. Vodilno besedo je imel zlasti fran-
coski zastopnik delodajalcev Lam-
bert-Ribot, ki je rekel, da bi pome-
nilo skrajšanje delovnega časa znatno
zvišanje produkcijskih stroškov. In,
dasi se ni upal, ob naštevanju mno-
gih ugovorov, trditi, da ne bi bil
»princip« skrajšanja delovnega časa
ob dobah krize neumesten, je bil ven-
dar nepopustljiv v tem pogledu, da
bi se število delovnih ur v splošnem
skrčilo, to je, možakar se ni hotel niti
spomniti na to, da bi bilo potrebno
delovni čas skrajšati zaradi pomno-
žene produkcije, ki je nastala vsled
racionalizacije in tehnične izpopolnit-
ve. Niti oziral se gospod Lambert-Ri-
bot ni na dejstvo, da se je delovni čas
v prav mnogih slučajih že skrajšal, ne
da bi produkcijski stroški bili večji.
Lambert-Ribot se izgovarja enostav-
no s tem, da to ni res in trdi, da so
večji. Zanj je kriza »posledica zmot,
ki je je treba plačati, in sicer z dem-
lom, kar je edino sredstvo, s katerim

naj se nadomesti uničeni in izgubljeni
kapital«. Ves problem zanj je ta-le:
da naj delavci nadomeste z nadvred-
nostjo dela denar, ki ga je zaradi ne-
spособnosti in malomarnosti kapita-
listično gospodarsko vodstvo zapra-
vilo.

V odgovoru je navedel Jouhaux
v imenu delavskih zastopnikov, da so
podjetniki s tem hoteli samo doka-
zati, da ne morejo ničesar storiti.
Težkoče razdelitve dela in delovnih
sil pa niso tako velike, kakor je re-
kel Lambert-Ribot. Celotni problem
ima predvsem ta-le namen: Ali se
hoče kaj storiti, ali se sploh noče?
Jouhaux meni, da bi bilo mogoče z
uvedbo štirideseturnega tedna, če se
splošno uvede, spraviti veliko število
delavcev v produkcijski proces. Na
strani podjetnikov pa manjka vsakr-
šna resna volja za tak ukrep. Vi ste
proti takemu mednarodnemu dogovo-
ru, ker se bojite, da bi se s tem od-
prla pot k gospodarstvu po gospodar-
skem smotrenem načrtu. Pota k go-
spodarstvu po načrtu pa ne more nih-
če zadržati, ker se nahaja v okviru
industrijskega razvoja.

Na Jesenicah se delo ne bo ustavilo?

Odpuščenih bo do 150 delavcev.

V nedeljo je imelo jeseniško de-
lavstvo velik shod, na katerem je
poročal poleg drugih govornikov taj-
nik organizacije o položaju in stanju
pogajanj z družbo. Pogajanja so to-
liko uspešna, da se obrat ne zapre, ali
pričakovati je skrajšanja delovnega
časa in odpust do 150 delavcev. De-
lavstvo želi, da se odpusti omeje ter
se rajši skrajša delavnik.

Te dni bodo pogajanja dovršena.

Družba pa še vedno trdi, da bo
dogovor le začasen in da bo ustavila
obrat, če se trg za njene produkte
ne izboljša. Iz te grožnje je razvid-

no, da družba noče umakniti Damo-
klejevega meča od delavstva. Če je
položaj res tak, kar pa ne verujemo,
potem je potrebna bolj jasna beseda.
Ne bomo se motili, če trdimo, da to
politiko diktira družbi mednarodni
kartel, ki bi rad v Jugoslaviji delal z
večjim dobičkom kakor drugod.

Omenili smo že, da gre v tem bo-
ju za pritisk na državo v svrhu iz-
siljenja raznih koncesij v prilog med-
narodnega kapitalizma. In zaradi-
tega se muči delavstvo in peha v so-
cialno bedo. Te metode boja proti
delavstvu so danes mogoče, zadnji
čas pa je, da prenehajo.

Poslabšanje volilne pravice v Franciji?

V francoski zbornici je v razpra-
vi volilna reforma, ki jo zahtevajo
desničarji. Opozicijske stranke
zlasti socialisti in radikali vodijo naj-
hujšo obstrukcijo. Socialistični po-
slanci predlagajo okoli 200 predlo-
gov; mnogo govore, ker jih je 107.

Glavna določba novega volilnega
reda je, da bo poslanec, ki dobi 40%
glasov, izvoljen. V ta namen bi de-
sničarske stranke imele skupne kan-
didature, dočim socialisti ne morejo
sklepati volilnih kompromisov in od-
ločuje ožja volitev, če ne dobi kandi-
dat absolutne večine. Z nameravano
reformo bi pa bila ubita v mnogih
volilnih okrajih zmagala opozicional-
cev. Vlada je nevtralna.

Indijci proti Angliji.

Gandhi grozi Angliji.

Gandhi pravi, da je konferenca
okrogle mize v Londonu končno pre-
trgala vse vezi med indijskim naro-
dom in angleško vlado. Po njegovem
povratku prične Indija iznova boj
proti Veliki Britaniji v isti obliki ka-
kor prej. V boju bodo sodelovale tu-
di žene.

Pred razorožitveno konferenco.

Henderson predsednik razorožitvene
konference.

Vprašanje predsedstva razorožit-
vene konference je definitivno reše-
no. Angleška vlada ni ugovarjala,
zato ostane Henderson predsednik
razorožitvene konference. Hender-
son izjavlja, da hoče biti nevtralen
predsednik. V parlamentu je sicer v
opoziciji proti Macdonaldu, toda to
vprašanje je lahko, ker so vse angle-
ške stranke za razorožitev.

Zavežite mu jezik!

Epizoda iz ogrskega puča. Schill —
žrtev zločina.

Šef ogrske žandarmerije general
Schill je bil v zvezi s pučem aretiran.
Nekaj dni potem so poročali, da se
je general v ječi obesil. Vsa Budape-
šta pa govori, da so generala v ječi
zadavili, ker so se bali, da bi izdal, v
kakšni zvezi je bil minister Gömbös
s pučisti in kako organizira tajni mili-
tarizem.

Vest je objavila dunajska »Arbei-
ter Zeitung« ter je značilna za raz-
mere na Ogrskem.

Pučisti v Gradcu oproščeni.

Delavstvo mora biti pripravljeno.

Grško porotno sodišče je dr.
Pfrimerja in njegove tovariše opro-
stilo. Vodstvo socialno-demokratske
stranke v Gradcu je izdalo ob tej pri-
liki poseben oklic, v katerem pravi,
da je veleizdajalce od 13. septembra
1931 oprostilo dobro izbrano buržujsko
sodišče. Na porotniški klopi ni
sedel niti en delavec. Vsi okrajni gla-
varji in orožniški poveljniki, ki so bi-
li zaslišani kot priče, so z deželnim
glavarjem dr. Rintelnom na čelu go-
vorili v prilog izdajalcem republike.
Prevrat, ki je veljal tudi dve smrtni
žrtvi, je ostal nekaznovan. Z oprostit-
vijo je bil vlit aristokratom, genera-
lom in kapitalistom, ki stoje na čelu
Heimwehra, zopet pogum, da nadalju-
jejo s svojim reakcionarnim delova-
njem proti republiki in nje demokra-
ciji. Znani knez Starhemberg napo-
veduje vsak dan bližnjo »revolucijo«. Raz-
mere v Avstriji so torej take, da
se ni mogoče zanesti na državno ob-
last, da bo branila republiko. Av-
strijska socialna demokracija bo mo-
rala torej prihodnjič braniti svobodo
delavstva sama.

Socialni demokrati nočejo držav-
ljanske vojne; toda trinajst let že
doprinašajo žrtve, da preprečijo dr-
žavljansko vojno, kljub temu, da ni-
so strahopetci, ki bi se kar tako po-
skrili pred oboroženimi razbojniki.
Socialni demokrati izjavljajo, da se
bodo odločno branili, če bi jih ti ljudje
hotel zaslužiti.

Če pride do skrajnosti, bo sodilo
nad fašisti na razvalinah poraženega
fašizma pravo ljudsko sodišče.

Avstrijsko delavstvo mora v tem
trenutku ohraniti mirno kri in pozor-
nost. Razsodba je tako jasen dokaz
za razredno justico, kakor ga ni kma-
lu v zgodovini, ki pa uči. Ni opravičba
to, da je bila stvar smešna, resnica
je, da je pri tem »puču« šlo za oro-
panje naroda političnih in socialnih
pravic. Radovedni smo, kakšna sod-
ba bi bila izrečena tedaj pred tem so-
diščem, če bi bili delavci na tak na-
čin — samo branili svoje pravice in
če bi imela ta sodišča pravico soditi.

K sreči se je nameravani puč ra-
di pravočasne budnosti in realne sile
avstrijskih socialnih demokratov po-
nesrečil; javnost je vlado prisilila,
da je posegla vmes in z vojaško silo
prevrat udušila. Voditelji so se po-
skrili in glavni akter, dr. Pfrimer,
se je komодно odpeljal z avtomobi-
lom k svoji zlahti v Maribor, kjer je
prvotno mislil menda dalj časa osta-
ti, kajti kupil je od Scherbauma hišo
na Aleksandrovi cesti št. 64; vendar
smo se pa kmalu iznebili nezaželje-
nega gosta, ki jo je odkuril k svoje-
mu prijatelju Mussoliniju, pozneje pa
v Nemčijo. Medtem se je pa proces
proti pučistom po svoje razvijal; sko-
ro vse aretirance so oblasti po par
dneh izpustile, ki so vso zadevo ob-
ravnavale nekako milostno in z ro-
kavicami na rokah. Pfrimer je najbrž
dobil zagotovilo, da se mu ni ničesar
hudega bati, sicer bi se ne bil vrnil
zopet na Štajersko. Ko je bil enkrat
v Grazu, so pa na hitro roko organi-
zirali navidezen proces pred rednim
sodiščem, dasi bi po svojem značaju
spadal pred vojno sodišče.

Da bi bili z izidom procesa bolj
sigurni, je deželni glavar, ki je sam
bil zapleten v puč, razrešil vse porot-
nike deželnega sodišča njihovih funk-
cij in imenoval nove, same heim-
wehrovske posestnike in obrtnike,
na katere se je lahko popolnoma za-

nesel. In komedija se je pričela: vsi zagovori so imeli značaj propagande za »Heimwehr« in hujškanja proti socialistom. Pfrimerja so slikali kot nekakega mučenika, ki je iz prevelike ljubezni do domovine započel akcijo za njeno rešitev, ki se je, žal, ponesrečila. Kot poslušalci so bili v sodno dvorano pripuščeni skoro izključno le »heimwehrovci«, ki so dali duška svojemu navdušenju za obtoženca s »heil«-klici. Policija in žandarmerija sta zasedli ves prostor okoli sodišča. Izid procesa je bil tak kakor se je že v naprej pričakovalo: vsi porotniki so krivdo obtožencev soglasno zanikali; vendar so bili dr. Pfrimer in tovariši takoj puščeni na svobodo. Njihovi tovariši so jim prinesli s seboj heimwehrovske uniforme, v katere so se oproščeni kar v sodni dvorani preoblekli in še isti trenutek je imel dr. Pfrimer raz balkona sodne palače nagovor na zbrane pristase na trgu.

Kakih zločinskih sredstev so se oblasti posluževale, da bi ob tem procesu ustvarile razpoloženje za nje, dokazuje **tragičen dogodek v Voitsbergu**: v sredo, dne 16. decembra zvečer sta se vršila v Voitsbergu dva shoda, in sicer socialno-demokratski in heimwehrovski. Na socialističnem shodu je govoril tudi župan Steiner, ki je med govorom bil obvešen, da je občinsko hišo zasedla žandarmerija, ki stika za orožjem. Župan je navzoče pozval, naj ostanejo mirni, ker v občinski hiši ni nobenega orožja. Žandarmerija je napravila v občinski hiši hišno preiskavo na podlagi anonimne ovadbe človeka, ki ga noče izdati. Našla je v občinski hiši **vsa vrata odprta in v neki nezaprta kamri v odprtem zaboju večje število ročnih granat**. Kako so prišle tja, nihče ne ve, ker je bilo vsem znano, da se v občinski hiši ni nikdar nikakega orožja hranilo, razen onega, ki ga rabijo občinski stražniki. Vsi so trdno prepričani, da je najdeno orožje bilo potrebno k rezijski Pfrimerjevega procesa, da bi se lahko reklo: glejte, kako je ta nacionalistična organizacija potrebna proti marksistični nevarnosti. To potrjuje še zlasti dejstvo, da je ob tej priliki heimwehrovski deželni svetnik Meisner telefoniral iz Graza heimwehrovskemu komandantu Dietrichu v Voitsberg, da naj takoj stavi svojo edinico okrajnemu glavarju v Voitsbergu na razpolago kot pomoč žandarmeriji proti razburjenemu de-

lavstvu, češ, da je to iz optičnih vzrokov za Pfrimerjev proces potrebno, da se ustvari zanj »štimmung«.

Vse bi še ne bilo tako hudo v Voitsbergu, da se ni pustilo par delavcev izzvati in skušalo osvoboditi svojega tovariša, ki ga je žandarmerija aretirala. Pri tem je od neugotovljene strani padel strel, nakar je žandarmerija začela vseprek streljati v množico ljudi. Neka učiteljica in nek delavec sta bila na mestu mrtva, šolski ravnatelj in štiri druge

osebe pa težko ranjene. Ranjenci pripadajo različnim političnim strankam, zato o kakem organiziranem napadu ne more biti govora. Še isti dan so kri voitsberških žrtev skušali izrabit pri Pfrimerjevem procesu.

Dogodek v Voitsbergu pa je izzval v dunajskem parlamentu med socialističnimi poslanci burjo ogorčenja, in v petek je bil v parlamentu tak kraval, kakor ga še stari politiki ne pomnijo.

Proti draginji. Proti nezaposlenosti. — Za zavarovanje za nezaposlenost.

Protest proti izkoriščanju.

Nedeljski sestanek delavskih zapornikov, ki so napolnili dvorano delavske zbornice, jasno priča, da delavstvo čuti težo današnjega socialnega položaja.

Predsedoval je sestanku s. Vuk, poročala sta predsednik delavske zbornice ss. M. Cobal ter L. Jakomin.

Prvi govornik je temeljito govoril o kapitalističnem gospodarstvu ter navajal mnogo statističnih podatkov, iz katerih je razvidno, da se danes dejansko vrši največje izkoriščanje delavstva. Delavstvo bedo prenaša, če je potrebno. V vojni je bila beda, ni bilo živil. Kriva teh razmer je bila vojna, zato so se narodi jeli upirati vojni. Danes je živil v obilici, toda živila danes rajši uničujejo, kakor bi jih dali na razpolago. Delavstvo ima silno nizke plače, a tudi dela nima. Celo v naši državi, pravijo, da je 70.000 delavcev nezaposlenih, toda število je znatno večje. Lakota lomi kola. Pokazal je posamezne zgled iz mednarodnega kapitalizma, zlasti na Kranjsko industrijsko družbo, kjer sedi v upravnem odboru pet slovenskih članov in imajo večino. Ista usoda je zadela delavstvo v revirjih Trboveljske družbe in steklarne. Take razmere morajo voditi do nejevolje in razburjenja.

V enako lepem referatu je govoril drugi govornik o nezaposlenosti, o zahtevi po reformi borz dela, o zavarovanju nezaposlenih ter o stanovanjskem oderu.

Z ozirom na nezaposlenost se ustanovi poseben **akcijski odbor strokovnih organizacij, ki bo imel na logu, da se zavzame pri mestni akciji**

za največje siromake, ki so žrtev nezaposlenosti.

Oba govornika sta apelirala na zaupnike, da povedo delavstvu, kako važna je strokovna organizacija prav posebno ob času, ko kapitalizem izstradava delavstvo in mu jemlje socialno-politične pravice, koalicijsko pravo in delo.

Vsak delavec mora biti organiziran v strokovni organizaciji. Močna organizacija je najboljša zaščita delavstva.

Organizirani delavci, če so nezaposleni in potrebujejo nujno pomoč ter prebivajo daljšo dobo v Ljubljani, naj se zglase pri svoji organizaciji.

Ob splošnem odobravanju je bila končno sprejeta naslednja resolucija:

Na strokovnem sestanku zbrano delavstvo v Ljubljani dne 20. decembra 1931 konstatira:

1. Da je življenje delavcev vseh vrst od uradnika do fizičnega delavca najbolj ogroženo po visokih stanovanjskih najemninah, ki niso v nikakršnem skladu s plačami oziroma mezdami. Tudi poziv gospoda bana dravske banovine glede znižanja najemnin ni rodil pričakovanega uspeha.

2. Prodajne cene blaga niso v pravičnem odnosu z nakupnimi cenami kmetijskih produktov in zlasti industrijskega, posebno so pa cene manufakturnega in tekstilnega blaga pretirano visoke. Sklicevanje na pocenitev živlenskih potrebščin je neosnovano, ker so živlenske potrebščine v resnici v splošnem niso pocenile.

Zato zahteva delavstvo:

a) Ker je dovolj jasno, da hišni posestniki niso pripravljeni prostovoljno znižati najemnin, da se stanovanjski najemniki zaščitijo z zakonom, oziroma se maksimirajo najemnine na podlagi zlate paritete 1913, to je v razmerju 1 : 10.

b) Oblasti naj vršijo najstrožjo kontrolo, da dobiček industrijcev, trgovcev in drugih posameznikov ne bo prekoračil po zakonu dopustne višine.

c) Zavračamo tendenco po znižanju mezd in plač z vso odločnostjo in to vse do tedaj, dokler se ne uredi

Naša prava Kolinska cikorijska.

pravilno razmerje med prejemki nameščenec in delavcev ter cenami živlenskih potrebščin na osnovi zlate paritete.

č) Oblasti opozarjamo na izkoriščanje delavstva po kapitalu, predvsem po tujem, ki zlasti v tekstilni industriji s sramotno nizkimi mezdami ne dovoljuje našim delavcem človeka dostojnega življenja.

d) Ustavitev velikih obratov, kakor Kranjske industrijske družbe na Jesenikah, železarne Štore, cinkarne Westen v Celju, steklarn in drugih obratov, se mora preprečiti. Opozarjamo oblasti, da tu z vso energijo posežejo vmes in zaščitijo ogromno večino državljanov pred preračunanim izižravanjem za kapitalistične interese, ki so obenem tudi v škodo državi.

e) Zahtevamo, da se že enkrat zakoniti zakon o zavarovanju za brezposelnost.

Na sestanku zbrano delavstvo pa poleg tega poziva ves proletariat Slovenije in Jugoslavije, da se strne v tesno zvezo, v svobodne strokovne organizacije, da bo tako mogel odvrniti besni naskok kapitalizma na delavske mezde in nameščenske plače.

V Ljubljani, dne 20. dec. 1931.

Japonska je izročila Kitajski ultimatum.

Amerika protestira v Tokiu. — Društvo narodov zopet posreduje.

Japonska je poslala Kitajski ultimatum, da mora umakniti svoje čete za kitajski zid, sicer bi Japonska pričela z ofenzivo. Zedinjene države in Društvo narodov so javile Japonski, da bi zasedbo Činčana jako obžalovali. Ni pa jasno, kaj nameravajo ukreniti, če bi Japonska pričela z ofenzivo.

Double meter po Din 68" —
dokler ne zmanjka zaloge v
Tekstilnem bazarju!

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

23

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

— Smešen maček si pač! — vzklikne Marjutka in zmaje z rameni. — Če bi si na primer moj stari v pijanosti razbil ob steno glavo, kaj sem tudi jaz obvezana, da si razbijem glavo? Ne razumem vsega tega!

Poročnik napolni pljuča z globoko sapo.

— Da... tedaj ne moreš razumeti. Nikoli ni na tebi slonelo breme; ime, družinska čast, dolžnost... Mi smo to visoko cenili.

— No, in? Ljubim celo svojega umrlega očeta. Bil pa je bedasti pijanec. Vendar nisem zato obvezana stopati po njegovih stopinjah. V takem slučaju bi poslala celo svojega pradedu k prababici.

Poročnik raztegne svoj obraz v zloben nasme.

— Tega nisem storil. Vojna me je pritislila k tlem. S svojimi rokami sem svoje lastno človeško srce potopil v smrdčnem gnojišču svetovne vojne. Nato je prišla revolucija. Verjel sem v njo, kakor se veruje na svojo nevesto... Ona pa... Kot častnik nisem nikdar nobenemu vojaku storil kaj žalega. Ko so me pa dezertirji na kolodvoru v Gomelu prijeli, so mi strgli z ram znake, pljuvali so mi v obraz in me pomazali z gnojico. Zakaj? Videl sem, da revolucija škili, da gledata iz njenega žrela vodka in sifilis. Zbežal sem in prišel do Urala. Verjel sem še na domovino. Hotel sem biti za osramočeno domovino. Za svoje oñečščene naramne znake. Bil

sem se in sprevidel, da ni domovine, da je domovina istotako puščava, kakor revolucija. Obe ljubita kri. Boriti se za naramne znake pa itak ni imelo smisla. Tako sem se spomnil na resnično, edino domovino človeštva, na svet misli. Spomnil sem se na knjige. K njim hočem, med knjige se hočem zariti, prositi jih hočem odpuščanja, z njimi hočem živeti, človeštvu pa pljunem na njegovo domovino, na njegovo revolucijo, na njegove vojne grozote v obraz.

— Tako! Zemlja se razdvaja, človeštvo išče resnice, zvija se v krvavih bolečinah, ti pa hočeš lenariti, za pečko sedeti in čitati pravljice?

— Ne vem... in nečem vedeti ničesar, — zakriči ves iz sebe poročnik in skoči pokoncu.

— Eno vem, da se bliža konec sveta. Prav imaš: »zemlja se razdvaja«. Da, razdvaja se in poka vseh špranjah, bestija stara. Znorela je in opustošena je vsa. Sedaj je bo konec. Prej je bila mlada, rodovitna, neraziskana. Nove dežele, neizčrpna bogastva so vabila. Sedaj je konec. Za prisvojiti ni več ničesar. Vsa prekanjenost človeštva je naprejena v smer, da vzame nakupičeno, da se še vzdrži nad vodo stoletja, leta, ali samo še nekaj minut. — Tehnika — mrtve številke. Povzročile so, da je postal duh nerodoviten. Krčevito išče odgovora, kako zaustaviti degeneracijo. Uničiti čim več ljudi, da si ostali lažje in bogatejši napolnijo trebuh in bisage! K hudiču z vsem tem... Ne maram nobene resnice razen svoje lastne. Kaj so mar tvoji boljševiki našli resnico? Nado mestiti živo dušo z nakazili in kartami, ali je to resnica? Dovolj! Jaz več ne sodelujem. Nimam več poželenja, da se blatim!

— Hočeš s snažnim telesom in negovanimi rokami sedeti in gledati, kako se drugi valjajo po dreku?

— Da, kaj mi mar! Kaj mi mar, hudič vzami! Drugi!... Naj, kogar veseli! Poslušaj, Maša! Kakor hitro prideva od tod, se odpeljeva na Kavkaz. Majhno hišico imam v bližini Suhuma. Tam se zarijem in pokopljem med knjige. Vse drugo pa naj vzame vrag. Udobno, v miru hočem živeti. Nečem več nobene resnice, miru hočem. Tudi ti se boš učila, kaj ne, da se hočeš učiti? Sama si se pritoževala, da se nisi ničesar učila. Uči se torej! Vse storim za tebe. Rešila si me smrti in tega ne pozabim.

Marjutka je vstala. Mišice so se ji napele. Stisnila je besede kakor verige in mu jih vrgla v obraz.

— Naj torej razumem tvoje besede tako, da se naj s teboj, medtem ko ljudje v boju za resnico svojo poslednjo srago krvi prelivajo, valjam po blazinah? Naj jem sladkorčke, ko je vsak sladkorček orosen s krvjo? Kaj?

— Zakaj tako surovo? — vpraša žalostno poročnik.

— Surovo? Ti bi rad imel vse tako nežno, lepo? Na sladkorni omaki? Ne, čakaj! Ti si ožmerjal našo resnico. Nečeš ničesar vedeti o nji, si rekel. Ali si mar kdaj kaj vedel o nji? Ali veš iz česa obstoji? Kako je prepojena s slanim znojem in s solzami človeštva?

— Ne vem — odvrne medlo poročnik. — Čudim se samo, da si ti, dekle, tako posurovela, da te vleče skupaj s pijanimi in ušivimi tolpami pleniti in moriti.

Božično drevo Vam okrasimo

v naši trgovini, Slomškov trg 6. Kupite
torej hitro v trgovini LJUDSKE TISKARNE.

Mile Klopčič:

Dete ne mara spati . . .

Dete,
zapri oči, da zazibljem te v spanje,
glej, skozi okno prihaja noč in ž njo
sanje.

Mati,
naj lučka gori, da Ti vidim v obraz,
ne bi rad spal, saj še ni čas.

Dete,
ne bodi no, vidiš, da noč je prišla,
da mesec skoz okno Te gleda z neba?

Mati,
veš, rajši povej — da bo krajši čas —
zakaj vsak večer gre oče od nas?

Lej ga,
on hodi na delo noč za nočjo,
on mora na delo noč za nočjo.

Mati,
zakaj pa ne dela, kadar je dan?
Tako-le ponoči je vendar zaspan.

Dete,
vidiš to luč, ki na mizi gori,
vidiš luči, ki v njih mesto žari?
Same gorijo in kažejo pot
na levo in desno, tu in povsod.
Nekje je fabrika, v njej oče trpi,
da luči gorijo lahko vse noči.

Mati,
potem pa v tej luči, ki z nama bedi,
samo trpljenje očeta gori?

Dete,
na svetu je tisoč in tisoč luči,
v njih tisoč in tisoč trpljenj trpi.

O mati,
ugasni brz luč in zaziblji me v spanje!
Težko je bedeti, vse lepše so sanje!

Kazni za navijalce cen

Ostre mere proti zvišanju cen življenjskim potrebščinam v Sovjetski Uniji.

Da se ponekod na svetu vendar ne boré z draginjo samo platonično, pričajo najnovejša poročila iz Sovjetske Unije. Odgovorni načelniki več leningradskih oddajališč blaga so bili odpuščeni in deloma aretirani. Ističasno je bilo proti več industrijskim enotam, ki so ta oddajališča zalagala s produkti, uvedeno kazensko postopanje. Državno pravdnštvo namereva tudi proti podobnim podjetjem v Samari, Odesi in v Kazanu na isti način postopati. Direktorji se obtožujejo, da so se »v lovu za dobičkom grobo pregrešili proti politiki cen in proti direktivam vlade, in so cene svojevoljno zviševali«. V Samari se je n. pr. kilogram peciva prodajal mesto po 1.95 rublja po 2.50, na čajno maslo se je mesto 9 odstotnega pribitka na kupno ceno pribilo 15%; v Odesi se je na konfekcijo zahtevalo mesto 3.5% pribitka 5.8%; v Leningradu so se prodajale ribje konzerve mesto po 2 rublja, po 2.90 in 3 rublje.

Te ostre mere utemeljuje sovjetska vlada s tem, da so blagovna oddajališča za konzumente tukaj, ne pa narobe. Po samolastni politiki cen oddajnih organizacij in njih funkcijonarjev, se kupna moč konzumentov slabi in slednji ne morejo v polni meri zadostiti svojim potrebščinam ter se morajo v marsičem omejiti, kar bi ne bilo potrebno. — Kako pa je s tem pri nas?

Pomanjkanje spanja

je največkrat posledica nervoznega stanja. Stalno neugovanje telesa s Fellerjevim blagodišečim Elsalfuoidom, s tem skozi 35 let preizkušenim domačim sredstvom in kozmetikom, vedno pomaga. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž 383, Savska banovina.

Proračunska seja mariborskega mestnega občinskega sveta.

Pretekli petek se je sestal mestni občinski svet, da razpravlja o proračunu za leto 1932.

Pred prehodom na dnevni red je g. župan sporočil, da je upravni odbor votiral mariborski ubožni akciji Din 136.000, in sicer Din 100.000 iz določenega zneska za amortizacijo 1 milijonskega posojila za zasilna stanovanja, sklenjenega lansko leto, katerega pa banska uprava ni potrdila. Din 36.000 pa iz dobička Ljudske kuhinje. (Sprejeto.)

Nadalje je predlagal, da se dovoli znesek Din 270.000 za letno amortizacijo in obrestovanje posojila, ki bo najeto za razširitev mariborske bolnice. (Sprejeto.)

Prav tako se na predlog župana sprejme od Borze dela ponujeno brezobrestno posojilo v znesku Din 1.500.000 ter stavljen pogoje za zidavo delavskega azila v Mariboru.

Po končanih poročilih se je prešlo k obravnavi proračuna. Predsednik g. Sabothy je podal kratak ekspozé o proračunu ter o delu in sklepih komisije za varčevanje in finančnega odbora, na kar je bila otvorjena generalna debata.

Prvi je govoril s. Petejan, ki je podal svoje načelno stališče k proračunu in občinski politiki sploh in je izvajal približno sledeče:

Predloženi proračun za leto 1932 je še delo občinskega sveta pred rekonstrukcijo in je tudi izraz politike prejšnje občinske večine. Ker je glavni in odgovorni del te občinske večine odstavljen in ni navzoč, se noče spuščati v podrobnosti dosedanje občinske politike.

Konstatira pa, da je po raznih rekonstrukcijah število izvoljenih delavskih zastopnikov padlo na polovico, dasi se zave, da so vsi vršili svojo dolžnost. Radi ponovne redukcije delavskih zastopnikov ne bo protestiral niti se tožil, kakor je to napravila sedaj odstavljena večina v znamen letaku.

Konstatira pa mora to, da je pred dvema letoma ista večina, ko je imela še moč in vpliv tudi pri vladi, odstavila štiri delavske zastopnike zato, ker je bila mnenja, da isti ne dajejo dovolj garancije za delo v korist občine.

Nadalje konstatira, da so delavski zastopniki takoj po 6. januarju sklenili, da sprejmejo ponujena mesta v občinski svet mariborski, kakor tudi drugod, ker so smatrali za svojo dolžnost, da se tudi v ne-parlamentarni dobi udeležujejo občinske politike in po svojih močeh zastopajo interese občine in predvsem delavskih slojev. Tega naziranja je tudi danes, zato izjavlja, da bo tudi sedaj sodeloval v občini in svojo taktiko uravnal, kakor do sedaj: v obrambo delavskih in revnejših slojev, brez ozira na osebne izpremenbe pri vodstvu občinske uprave.

Govornik bo, kakor dosedaj, podpiral in glasoval za vse predloge, ki bodo v korist revnih slojev. Boril se bo in glasoval vedno proti vsem predlogom, ki bodo revne sloje obremenjevali. Delal bo v zavesti, da bo občinski svet od občanarjev čimprej izvoljen na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice, ker le takrat bo pravi izraz razpoloženja vseh občanarjev, kar sedaj ni.

Nadalje je podčrtal smernice bodoče občinske politike ter svaril pred pretrinanjenim štedenjem. Pokazal je konkretno na državni proračun, ki je kljub vednim opozorilom na štednjo, večji, kakor je bil za leto 1928-1929. Tudi ljubljanski občinski redni proračun, ki znaša okrog 50 milijonov, je skoro trikrat večji, kakor mariborski, dasi je število prebivalstva samo enkrat večje. Občina mora imeti vire za uspešno občinsko politiko.

Gradbena politika bo v prihodnjem letu razveseljiva, ako se bo res zgradilo vse, kar je obljubljenega in sklenjenega. Ker predvidena javna dela znašajo okrog 30 milijonov dinarjev. Ni pa razveseljivo dejstvo, da ne bo občina sezidala niti enega zasilnega stanovanja, ker so nadzorne oblasti prepovedale najetje vsakega investicijskega posojila, dasi je stanovanjska kriza v Mariboru zelo občutna. K temu je navedel še to, da bi bilo iz zdravstvenih, socialnih in moralnih razlogov nujno potrebno, da bi se takoj porušile stanovanjske barake v Danjkovi ulici in v Ulici kraljeviča Marka, ki so v sramoto Mariboru. A v zvezi tej nujni potrebi po malih in zasilnih stanovanjih ni bil potrjen sklep iz lanskega leta, da se najame 1 milijon dinarjev za zasilna stanovanja.

Govornik se zavzema za to, da bi mariborska občina postala iniciator za zakonito maksimiranje najemnin na podlagi zlasti paritete. S tem v zvezi bi morala iti tudi akcija za ureditev najemnin v občinskih hišah ter za znižanje obrestne mere za stavbene kredite.

Kar se tiče prvega, ni za to, da se najemnine v občinskih hišah pavšalno zvišajo, pač pa urediti na način, da bodo po dohodkih za vse znosljive. Ni socialno niti pravično, da eni najemniki v občinskih hišah plačajo za najemnine od 30—40% svojega zaslužka (delavci), drugi, zlasti pa boljši krogi, pa niti eno šestino.

Kakor je razvidno iz proračuna za »Gradbeni sklad«, mora mestna občina pla-

čati za amortizacijo in obresti za gradbena posojila nič manj kakor 3.095.000 dinarjev letno.

Najemnine za hiše v Frančiškanski, Vrtni, Samostanski in v Klavniški ulici znašajo Din 566.576.—, najemnine v zasilnih stanovanjih pa Din 292.726.—. Za amortizacijo in najemnine za »Delavsko kolonijo« dobi občina Din 684.540.—. Na podlagi tega mora občina doplačati vsako leto okrog 1 milijon 500.000.

Z drugimi besedami povedano, zasilna delavska stanovanja so visoko aktivna, in občina ne plača niti pare, za ostala, boljša stanovanja, pa doplača gornjo vsoto.

Mnenja je, da se ta kričeča krivica mora popraviti. Potrebno je, da se najemnine v zasilnih stanovanjih znižajo na minimum, ki je mogoče, a v novih hišah se ne morejo zvišati tako, da bi krila najemnina izdatke, zato je mnenja, da naj se uvede davek na nezazidane parcele (katerega sta finančni odbor in komisija črtala) ter predvideni dohodek Din 400.000 da Gradbenemu skladu. Zvišanje najemnin v novih hišah, v kolikor bo nujno potrebno, naj se uredi osebno, in sicer tako, da bodo najemniki po svojih dohodkih progresivno obremenjeni in ne tako, kakor je doslej, ko je najemnik do 2000 Din mesečnih dohodkov tako obremenjen, kakor oni od 2000—5000 Din in več dohodkov.

Glavna akcija pa mora biti za znižanje obrestne mere, katere je za gradbena posojila pretirano visoka. Mestna občina plača za svoja posojila obresti v sledečih odstotkih:

Okrajni hranilnici v Slovenjgradcu po 9 in po 8%;

Okrajni hranilnici v Radovljici po 8½%;

Okrajni hranilnici v Kranju po 8%;

Spodnještajerski posojilnici v Mariboru po 9%;

Posojilnici v Mariboru po 8%;

Hranilnici dravske banovine po 10%;

Mestni hranilnici v Mariboru po 9%.

Pri tako visokih obrestih je sanacija

Gradbenega sklada nemogoča, ker se ne

more vse prevaliti na najemnike, kakor to

delajo privatniki.

Občinska politika napram njenim delav-

cem in nameščencem mora biti taka, da

vzbujajo veselje do dela, ljubezen in spo-

štovanje do občine. Predlog za znižanje

plač uradnikom smo že v odseku pokopali,

ni pa se posrečilo pokopati predloga komi-

sije za znižanje plač delavcem. V poglavju

za ceste se je znižala postavka za plače

delavcem za okroglo 80.000 Din z izgovorom,

da gre tu za znižanje plač starim delav-

cem, ki so nesorazmerno visoko plačani

napram mlajšim in sposobnejšim delavcem.

Govornik se ne more strinjati s temi argu-

menti, ker smatra, da so delavci, ki služijo

pri občini vse svoje življenje, vredni — že

radi priznanja — plač, katere prejema-

jo. Zato bo govornik, kakor v odseku, tudi se-

daj glasoval proti črtanju označene vsote.

To pa toliko bolj, ker se je v istem času

znižal veselčni davek dvema kino-podjet-

jema za okroglo 60.000 Din letno. Nadalje

priloga sprejem predloga za starostno za-

varovanje občinskih delavcev, katerega so

organizacije predložile in ki leži v arhivu.

Glede davčnin se je govornik izrekel

proti znižanju direktnega davka od 50 na

45% na državne davke, kar znaša lepe vsote.

Smatra, da je direktni davek najbolj pravi-

vičen, ker obremenjuje vse po dohodkih;

ravno tako je proti črtanju davka na pre-

nočišča, pač pa je za to, da se namesto teh

zniža gostaščina za 1%, kar bi dalo povod

za delno znižanje najemnin.

Tudi apelira na občinski svet in župa-

na, da bi se napravilo potrebne korake za

odpravo ali vsaj znatno znižanje kuluka v

smislu našega predloga, katerega je občinski

svet že lansko leto sprejel.

Končno se je govornik pečal s poglav-

jem socialne politike ter konstatiral, da je

to poglavje skoro nespremenjeno napram

lanskemu letu. Boji se, da ne bodo dolo-

čena sredstva z ozirom na grozečo zimo in

brezposelnost zadostovala in da bo treba

med letom iskati novih virov, ako se ne bo

hotelo opustiti podpiranje brezposelnih in

revnih.

Izjavlja, da bo glasoval za vse postav-

ke, ki so v interesu revnih slojev, a ravno

tako bo glasoval proti vsem postavkam, ki

so proti tem.

Kot drugi je povzel besedo s. Grčar,

ki se je temeljito pečal s sedanjim občinsko

upravo, ki ne kaže nobenih načrtov in in-

iciativnih smernic za bodočnost, temveč se

vuršila iz roki v usta in iz dne v dan.

Plediral je za reorganizacijo upra-

ve, za izpremembo službene pragmatike, za

novi občinsko zakonodajo ter za inkorpora-

cijo okoliških občin k mestu.

Ko je govoril še prof. Strmšek, je bila

generalna debata zaključena in se je pre-

šlo na podrobno debato, katere pa se razen

delavskih zastopnikov skoro nihče ni ude-

ležil.

Pri podrobni debati je bil z vsemi gla-

sovi proti delavskim odklonjen predlog s.

Petejana, da naj se ne črta postavka za

delavske plače. Ravno tako je bil odklo-

njen predlog za uvedbo davka na nezazi-

dane parcele in da se ne zniža veselčnega

avka za kino-podjetja ter znižanje gosa-

ščine itd.

Znižanje porodniških podpor.

Skrajšanje podporne dobe pri porodnicah za 4 tedne.

V Službenih novinah z dne 6. decembra 1931 št. 285 A je izšel zakon, ki nanovo ureja pravice do porodniških podpor za zavarovane člane in njihove svojce. Najvažnejša določila tega zakona so:

Za porode, ki so se izvršili 5. decembra 1931 in prej, veljajo neizpremenjena določila § 49. zakona o zav. delavcev z dne 14. maja 1922. Za porode od 6. decembra 1931 in pozneje, pa veljajo izključno samo določila novega zakona.

Novi zakon določa dve vrsti podpor:

- a) podpore samo v naravi;
- b) v naravi in v denarju.

Za prvo podporo je predpisano 6 mesečno članstvo v zadnjem letu pred porodom, ali neprekinjeno trimesečno članstvo neposredno pred porodom. Kdor ne doseže tega članstva, nima pravice do nobenih dajatev.

Za drugo vrsto podpor je potrebno pred porodom ali 10 mesečno članstvo v zadnjem letu, ali 18 mesečno članstvo v zadnjih dveh letih pred porodom.

Trajanje porodniških podpor v denarju je skrajšano od 2 mesecev na 6 tednov pred in po porodu, podpora za dojenje pa od 20 na 12 tednov.

Podpora za dečjo opremo je določena pavšalno v enkratnem znesku Din 150.— in ne po meznih razredih kot doslej, dočim je podpora za dojenje zvišana od 3 na Din 4.— dnevno.

Družinski krog je omejen le na ženo zavarovanca, dočim zakonski, nezakonski, ali adoptirani otroci, vnuki, mati in sestre zavarovanca nimajo pravice do nobenih podpor ob porodu. Žena umrlega člana dobi dajatve, če rodi v 5 mesecih po smrti moža, če si je on pridobil zakonito pravico. Žena zavarovanca ima pravico do podpor le takrat, če je bil mož zavarovan v zadnjem letu pred porodom žene 10 mesecev, ali v zadnjih dveh letih vsaj 18 mesecev.

Sprejet je bil predlog s. Petejana, da se prispevek Protituberkulozni ligi zviša od 5 na 10.000 Din.

Proračun v celoti je bil soglasno sprejet z glasovi večine; delavski zastopniki niso glasovali.

Po sprejetju proračuna je bil soglasno sprejet davek na najemnine, ki presežejo 11 kratni znesek najemnin z dne 1. januarja 1914 in sicer do 35% od celokupne nad zlasti pariteto zvišane najemnine. Prav tako je bil sprejet predlog, da se plačilni davek zviša od 100 na 200 dinarjev za psa. Interesantno je, da se je o tem davku vršila najživahnejša debata v odseku in plenumu, zlasti od strani novih občinskih svetnikov, in da bodo največ profita od tega davka imeli gostilničarji, katerim se je zato znižal takozvani »kalo« na vino za 1½%, kar znaša okrog 30.000 Din.

Končno je g. župan obljubil s. Petejanu, da bo radi predlogov glede starostnega zavarovanja občinskih delavcev, kakor tudi glede kuluka napravil potrebne korake.

Neparlamentaren incident se je pripetil ob priliki debate o dohodkih in izdatkih klavnice. Tu je obč. svetnik Tavčar zahteval znižanje postavke mesarjem za klavniške hladilnice. Temu predlogu se je uprl s. Grčar in svojo protivnost motiviral s tehtnimi razlogi. S. Grčarju je odgovorjal zopet Tavčar, ki je izjavil, da odreka s. Grčarju pravico, da se kot uradnik meša v gospodarska vprašanja, katerih ne razume. Proti temu predzretnemu nastopu Tavčarja so delavski zastopniki najenergičnejše protestirali.

Tako je končala ta proračunska debata in je bil sprejet proračun, za katerega trdi nedeljski »Slovenec«, da je delo in sad prejšnjega župana in zlasti referenta g. Pušenjaka. To so tudi naši zastopniki v debati povdarjali, zato je jasno, da bodo tudi odgovornost za znižanje plač delavcem in druge nesocialne določbe nosili gospodje okrog »Slovenca«.

(Nekaj podrobnejših postavk v novem proračunu priobčimo v prihodnji številki.)

Izpremembe v italijanski vladi. Mussolini je zopet izmenjal večje število ministrov.

Doma in po svetu.

Konferenca Male antante bo meseca januarja 1932 v Montreauxu. Zunanji ministri se bodo posvetovali, kaj naj poreko na razorožitveni konferenci. Na konferenci bodo tudi ventilirali vprašanje odnošajev do Rusije. Če bodo za razorožitev in za sporazum z Rusijo, bo prav; če ne bodo, pa prevzamejo veliko odgovornost.

Kandidature za senat. V zetski banovini bosta vloženi dve kandidaturi listi za volitve v senat.

Redukcija delavcev. V trboveljski cementarni nameravajo odpustiti do 30 delavcev, ker hočejo izvesti neka popravila. Istotako čujemo, da se namerava izvesti večja redukcija v Rušah. — Tako se polagoma večajo armade nezaposlenih z namenom, da se zopet znižajo plače. Trdi so ti orehi, ki jih delavstvo ne sme pozabiti.

*** Kupujmo domače blago!** Dolžnost vsakogar je, da podpira domačo industrijo in kupuje domače blago. Ta izrek se ponavlja v vseh državah na svetu, zato pa je tudi naša dolžnost, da kupujemo samo domače blago. Zlasti bi sedaj pred božičem bilo potrebno podpirati domačo industrijo, ker samo na ta način se bomo izognili krizi. Poznana domača tvornica »Tivar-odijela« je znižala cene vključno odlični kvaliteti in je s tem omogočila vsem staršem, da razveselijo svoje otroke s praktičnimi darili za božič, tako darilo je »Tivar-Obleka«.

*** Na občutljivi koži** se pojavijo lišaji in drugi nedostaki pri uporabi škodljivega mila. Zato se priporoča uporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhibna, kakor so to Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja, in sicer: lilijino mlečno milo, lilijine kreme, borakovo, glicerino, katranovo, rumenjako in milo za britje. Po pošti 5 kosov 52 Din brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 383, Savska banovina.

Reparacijsko konferenco bodo le sklicali. Dne 15. januarja 1932 bo konferenca državnih vlad, ki bo razpravljala o reparacijah in vojnih dolgovih. Ali bo ta konferenca v Parizu, Londonu ali Bruslju, še ni določeno.

Na univerzi v Sofiji so dijaki vpriporili hrupne demonstracije proti profesorju in bivšemu ministrskemu predsedniku Cankovu, kateremu so preprečili predavanje. Izvesili so plakat z napisom: Doli s krvavim psom Cankovom, ki ima toliko tisoč umorov na vesti!

Zakon v zaščito stanovanjskih najemnikov je na Čehoslovaškem še vedno v veljavi. Te dni je obravnaval senat podaljšanje zakona in ga odobril.

Borsig je ustavil izplačila. Veliko delničarsko podjetje Borsig, železolarne, fabrikacija strojev in premogovniki v Tegelu pri Berlinu, je radi gospodarske krize bilo prisiljeno ustaviti izplačila. Vrše se pogajanja z vlado in finančnimi krogi za sanacijo podjetja. Od njih je odvisno, ali bo 3500 Borsigovih delavcev še nadalje imelo kruha. Ista kriza kakor pri nas, se kaže po vsej Evropi.

Hitlerjevski banditi obsojeni na ostre kazni. Lansko leto na Silvestrov večer so člani Hitlerjeve »Sturmabteilung« vpriporili v Hufelandstrasse v Berlinu hajko za člani »Reichsbannerja«, ki so se mirno vračali ponoči z neke družinske božičnice domov in so pri tem ubili dva mlada človeka. Proces je bil te dni zaključen in so bili Hitlerjevi šturmovci obsojeni na zaporne kazni od enega meseca do desetih let. Trije glavni krivci so dobili po 6, 9 in 10 let ječe.

Razgnana komunistična konferenca. V Hamburgu je policija razgnala tajno komunistično konferenco, ki so se je udeležili mestni občinski svetniki in več komunističnih poslancev, ter 200 drugih zaupnikov. Konferenca je imela namen prirediti za praznike več demonstracij. Policija je zaplenila tudi mnogo agitacijskega materiala.

Pretep v francoski zbornici. V francoskem parlamentu je prišlo v petek med desničarskimi in socialističnimi poslanci do ljutih spopadov. Predsednik je bil prisiljen sejo prekiniti, poslanci so se pa potem še zunanaj na hodnikih obdelavali s pestmi, tako da je bilo več okrvavljenih.

Enemu poslancu so strgali vso obleko s telesa. Tekom štiriindvajsetih ur je vlada pri glasovanju dvakrat ostala v manjšini. Enkrat pri socialističnem predlogu, da se naj debata o volilni reformi odloži, drugič pa pri vprašanju prvenstva nekega predloga socialistov pred desničarskim, pri katerem so tudi socialisti zmagali. Če bi šlo za zaupnico vladi, bi bila vlada padla. Sploh razvija radikalna in socialistična opozicija zadnji čas precejšnjo aktivnost, kar bo gotovo vplivalo na bližnje volitve.

Mosley bi rad postal fašist. Radikalni Mosley, ki je bil poslanec angleške delavske stranke, pa jo je zapustil, češ, da je premalo radikalna, je pri zadnjih angleških volitvah propadel kot kandidat. Sedaj obišče bogati mož Mussolinija v Rimu in potem še Hitlerja v Nemčiji. Mosley se pa jako moti, če misli, da bo propaganda, slična Mussolinijevi ali Hitlerjevi, kaj vlekla. Mosley ima denar, zato bi rad postal tudi slaven, ali da bi se vsaj mnogo govorilo in pisalo o njem.

Hoover zopet predsedniški kandidat republikancev. Narodni odbor republikanske stranke je sklenil, da bo stranka zopet kandidirala Hooverja za predsednika. Dne 14. junija 1932 bo kongres stranke v Chicagu, kjer bodo postavili Hooverja za kandidata. Volitve predsednika Zedinjenih držav se bo vršila novembra meseca.

Nesramno izkoriščanje zamorcev. V belgijskem Kongu v Afriki je družba Katanga, ki pridobiva baker. Ta družba je dala v zadnjih dveh letih, in sicer v prvem letu 300 in v drugem letu 240 odstotkov dividend. Družba ima ogromna ležišča bakra. Pridobiva pa poleg bakra tudi druge dragocene kovine. Družba je pričela delati pred desetimi leti. Izkopati so hoteli na leto po 300.000 ton čistega bakra. Kljub svetovni gospodarski krizi je družba pridobila v zadnjem letu 140.000 ton bakra. Poleg nesramno visokih dividend je družba dala od dobička v rezerve okoli 780 milijonov dinarjev. V rudnikih je zaposlenih okoli 14.000 zamorcev. Iz ogromnega dobička je razvidno, kako silno družba izkorišča zamorske delavce. O tem nezaslišanem izkoriščanju se je že javno razpravljalo, toda ne iz pravcoljubja do zamorcev, ampak, da ne bi od lakote in naporov izumrli in s tem družbi onemogočili izkoriščanje zamorskih sužnjev. Družba je zato sklenila, te siromake preskrbljevati z živili in stanovanji, tako, da ji tudi ta »gospodarska« panoga donaja dobiček. — Naravnost čudno je, kako je v današnji kulturni družbi mogoče, da 14.000 delavcev zasluži milijarde kapitalistični družbi, sami pa umirajo zaradi slabih socialnih razmer.

Koalicija pri volitvah v Avstraliji. Avstralija je bila zadnje leto v silno težkem gospodarskem položaju. Pri volitvah, ki so se vršile te dni v zvezni parlament, so nastopile meščanske stranke proti delavski stranki. Kljub tej koaliciji je dobila delavska stranka 16 poslancev in neodvisni 7. »Narodna« opozicija je dobila 52 poslancev.

Jack Diamond, znani newyorški kralj tihotapcev alkohola, je bil prošli teden od svojih konkurentov ustreljen. Proti njemu se je vršil proces radi tihotapstva in je bil radi tega tudi obsojen, a je prijavil priziv na višjo inštanco, ki ga je v ponovni razpravi oprostila. Da proslavi to svojo oprostitev, je povabil svoje prijatelje na bogato gostijo. Ko so bili gostje v najlepših rožcah, so vdrli v lokal maskirani možje, ki so Diamonda ustrelili. Že lansko leto, ko je bežal pred svojimi ljubosumnimi konkurenti v Evropo in je bil iz Nemčije izgnan nazaj v New York, je izjavil, da bo to njegova smrt. Kdor se z ognjem igra, se gotovo opeče.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Erich Kästner:

Citat iz slavne dobe.

(Nekaj za stalna omizja.)

Neki župnik, ki se je v zaledje zaril, je rekel nekako tako:

»Če zdaj bi se Jezus na zemljo rodil, strojnico vzel bi v rokó.«

Kaj nihče ne ve, kje župnik stanuje? Kje je doma? Rad bi dognal. Povejte mi, pa še nocoj odpotujem. Rad nekaj kľofut v nakup bi mu dal.

Vsi bi njegovo hišo morali obkoliti. Tu naše rokó, njegov obraz vis-à-vis. Da temu predlogu ne morete pritrditi? Da ni čeden? — Ne — čeden res ni!

Da teh besed nihče nikdar ni dejal? Da jih nekdo je potvoril, zlagal? Najhujše na teh citatih je to, da jim verjamejo z mirno vestjó.

(Prevedel Mile Klopčič.)

Brezposelnost narašča.

OUZD v novembru 1931.

Odkar se je pojavilo na denarnem trgu pomanjkanje gotovine, je opaziti rapidno napredovanje gospodarske krize. Število zavarovanih delavcev je bilo manjše, kakor istega datuma lanskega leta:

15. avgusta	za	2.794 delavcev
1. septembra	za	4.591 delavcev
15. septembra	za	4.669 delavcev
1. oktobra	za	5.468 delavcev
15. oktobra	za	6.821 delavcev
1. novembra	za	9.119 delavcev
15. novembra	za	10.577 delavcev
1. decembra	za	11.023 delavcev

Tudi za poostretev gospodarske krize je značilno, da se mnogo bolj odpuščajo moški delavci, kakor ženske. Na eno odpuščeno žensko odpade že več kot 6 odpuščenih moških delavcev, mesto nekdanjih štirih.

Zdravstvene razmere so se pri

moških znatno poslabšale, dočim so se pri ženskah občutno izboljšale (odstotek ženskih bolnikov je padel za —0.32 odst. na 2.56 odst.).

Padec povprečne dnevne zavarovane mezde (katera odgovarja približno povprečnemu dnevnu delavskemu zaslužku) je narasel na Din —0.26 ali 3 in ena tretjina odst). Faktično znižanje delavskih plač je pa še večje, ker podjetniki vedno pravilnejše prijavljajo delavce v zavarovanje.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je padla za Din 347.792. To pomeni, da je delavstvo izgubilo na plači radi gospodarske krize dnevno blizu Din 400.000 ali mesečno 10 milijonov. Dohodki OUZD-a (bolniški prispevki) so se radi tega znižali za več kot Din 20.000, ali mesečno več kot pol milijona.

Pri Vatikanu ni nekaj v redu.

Glasilo krščanskih socialcev se zgraža in obtožuje vatikansko diplomacijo.

»V deželi rimske cerkve je nekaj gnilega, v Vatikanskem mestu pa nekaj smrdi«, bi rekel lahko kak novodobni Hamlet. Papež vodi čudno politiko, ki njegove vernike precej vznemirja. Svobodne duhove se odganja in preganja, one namreč, ki mislijo tudi z lastnimi možgani in umom. V zadnjem času so po poročilih katoliških listov bili tako pregnani: dr. Jeglič, dr. Kordač in dr. Sedej. Iz tega razloga prinaša »Delavska Pravica« št. 48 z dne 4. t. m. članek pod nazivom »Čujte! Žalostni smo in strah nas je...«, kjer avtor A. M. (Anton Marinček?) bridko toži nad dejanji rimskega papeža, ki preganja in dopušča preganjanja takih škofov. Nekaj zanimivih mest posnemamo:

»Ko je zapustil svoje mesto nepozabni vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič, smo vztrepetali. Zdelo se nam je, da je padel na naš tilnik težak kamen — iz bratske Češke smo naenkrat začuli novo propoved. Neizprosni boj proti kapitalizmu. Propoved za novo družbo in za novo krščansko gospodarstvo. Propoved je oznanjal praški nadškof Kordač. Ves svet je postal pozoren in poslušal. Tudi ta je šel. — Ves svet, zlasti južni Slovani, smo z občudovanjem zrlili na granitno trdnega in pravega pastirja nadškofa dr. Frančiška Sedeja. Tudi ta je šel. Zadnja opora katolištva med Slovenci in Hrvati. Šel ni prostovoljno. Kje je vzrok temu?«

Ta dejstva navaja »Delavska Pravica«. Zakaj sta šla Kordač in Sedej?

»Delavska Pravica« pravi:

»Kordač se je upri vsakemu šovinizmu in zahteval pravico za vse vernike... Ljudska stranka je bila nadškofu Kordaču sploh nenaklonjena. Šrameku se je pozneje pridružil tudi nuncij Ciriaci. Bil je (Kordač namreč) pač obema na poti. K temu so se pridružila še osebna nasprotstva. Nadškof Kordač je sam povdaril, da ni bilo nasprotstev med njim in nuncijem radi verskih vprašanj. To le radi politike in osebnih pogledov. — Apostolskemu nunciju je odstopil nadškof polovico svoje velikanke palače. Ni bil zadovoljen. Zahteval je lastno palačo, ki je stala 5 milijonov Kč. Dalje je zahteval še vilo v Karlovih vrhah. Vse to so morali spraviti skupaj češki katoličani. Srečevali so zbudilo vse to precej hudo kri. — Nadškof Kordač je frančiškansko priprost v hrani in osebem občevanju. Tudi to je bilo vzrok spora in obenem padca škofovega.

Z moralnega stališča istotako ne moremo odobravati odstopa nadškofa Sedeja. Uradno so javili, da je odstopil radi bolezni. Znano pa je, da to ni res. Nasprotno, prisiljen je bil! Laž pa še nikoli ni bila moralna.«

Higijena

Po telesnem dehu: ma-
saža Pri bolezni v hiši:
za inhaliranje. Proti po-
kvari zob: Diana raz-
redčena v vodi. Diana
mora imeti pri hiši
vsak kulturni človek.
Toda v resnici pravo

Diana

francosko izganje

Cena: Majhne steklenice Din 10.—,
srednje steklenice Din 26.—, velike stekle-
nice Din 52.—. Dobliva se povsod.

Ljubljana.

Delavski oder ljubljanske »Svobode« je zopet prišel z rednim in prav intenzivnim delovanjem. Kakor je v mestu zelo otežkočeno delovanje za proletarsko kulturo in so se te težkoče zelo pogosto pokazale prav pri Delavskem odru, se je napolnil za prepotrebna delavska institucija vendarle z vsem elanom oživela in zdaj zopet pridno deluje. Po lepih uspehih, ki jih je žel Delavski oder, so se pojavile pogoste zapreke, ki so onemogočale redno in uspešno delo. A vzlic temu je kader zavednih sodrufov in sodružic vztrajal. Zdej je sredi največjega dela in snovanja, ker se pripravlja na svojo novo prireditev, Meseca januarja nastopijo člani in članice Delavskega odra kar z dvema deli. Na Silvestrov večer sodelujejo pri prireditvi v Delavski zbornici z burko: Kdor je lačen — naj se naj. V nedeljo, dne 3. januarja 1932 ob 8. uri zvečer pa bo v Delavski zbornici premijera socialne in psihološke drame Jakob Ruda. Ta igra zahteva velike poglobitve igralcev, zato stavi na igralce in režiserja svoje nedvomne zahteve, katerim bodo sodruzi in sodružice gotovo kos. Cankar je dosedaj še vedno naš najboljši dramatik, zato je prav, da se delavski igralci preizkušajo ob njegovih delih. Bolj kot kdaj prej je potrebno, da delavstvo razširja dela svojega genija. Cankar je bil in ostane naš velik glasnik, zato ne smemo dovoliti, da zapraši po policah. On je še vedno živ, vedno večja je potreba po njem in njegovi odločni besedi. Delavstvo naj to razume! Zaveda naj se svojih dolžnosti do Cankarja in prav tako do Delavskega odra.

SILVESTROV VEČER V LJUBLJANI.

Družabni odsek delavske godbe »Zarja« priredi letos za delavstvo Silvestrov večer v dvorani Delavske zbornice. Na sporedu bodo šaljivi prizori, kupleti, enodejanka: Če si lačen, se najej!, ki bo vzbudila naravnost grmeči smeh.

Kdor se hoče udeležiti tega našega Silvestrovega večera, naj se že sedaj oglasi v pisarni »Zarje«.

**Družabni odsek
delavske godbe »Zarja«.**

Maribor.

»Svoboda«. V sredo, dne 23. decembra 1931 ob 20. uri v društveni sobi v Sodni ulici 9, II. nadstropje članski sestanek. Poročalo se bo o kongresu »Svobode« v Ljubljani, nadalje o predstojeh predavanjih in o tečajih za strokovne organizacije ter o delu v dramski sekciji. Vabijo se vsi člani, da se sestanka sigurno udeležijo. O d b o r.

Nabiralcem prispevkov za dobrodelno akcijo so se od glavnega odbora določili posamezni rajoni, ulice, po katerih bodo hodili od hiše do hiše in zbirali prostovoljne prispevke za pomoč revežem. Mnogo dobrotnikov in javnih korporacij se je tej akciji že odzvalo in so nekateri darovali precejšnje vsote. Žal, da se ravno ona podjetja, ki v Mariboru največ zaslužijo in so največ kriva razširjenja tuberkuloze, najmanj častno izkazujejo.

Izredni občni zbor hišnih posestnikov v Mariboru. Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico sklicuje za nedeljo, dne 27. decembra, veliko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o proračunu mestne občine, o davščinah na nezazidane parcele, o kuluku, vprašanju znižanja najemnin itd. Kakor razglasa jo meščanski listi, je vstop dovoljen samo članom društva in pa hišnim posestnikom. Hišni lastniki se bodo torej zopet bavili s proračunom mestne občine, z davščinami in pa znižanjem najemnin. Mestna občina je v svojem lanskoletnem proračunu predvidevala tudi postavko enomilijonskega posojila, ki bi se naj uporabila za zidanje zaslihih stanovanj. Do graditve teh stanovanj pa ni prišlo, ker so na merodajnih mestih žal ugodili pritožbi hišnih lastnikov, ki so protestirali proti odobritvi tega posojila. Temu protestu so se takrat pridružili tudi mariborski trgovci, zastopani po svojem gremiju. Protest slednjih je bil tembolj smešen, ker je vendar znano, da morajo tudi trgovci-najemniki plačevati naravnost odušne najemnine za svoje poslovne lokale. Hišni lastniki bodo topot tudi razpravljali o znižanju najemnin. Ker bo zborovanje strogo tajno, bi se dalo sklepati, da se bodo bržčas odzvali pozivu bana dravske banovine ter prostovoljno znižali najemnine. Mi sicer v to ne verujemo in smo prepričani, da bo prisilil hišne lastnike k znižanju najemnin edino zakon. Bilo bi umestno, da radi tega banska uprava ugodí zahtevi deset in desettisoč najemnikov, ki gre za tem, da se vprašanje najemnin končno uredi zakonitim putem ter se na ta način prepreči brezmejno odušstvo in izkoriščanje najemnikov.

Razstava Montessorijevih učil društva »Detoljub«. Minulo nedeljo je delavsko društvo »Detoljub« razstavilo v »Delavskem domu« na Frankopanovi cesti Montessorijeva učila. Številni obiskovalci, zlasti delavski starši, so z zanimanjem ogledovali razstavljene predmete, ki so namenjeni za poučevanje malih otrok. Društveni predsednik s. Pelikan, ki že mnogo let požrtvovalno deluje v tem potrebnem delavskem društvu, je posameznim skupinam nazorno obrazložil pomen poedinih razstavljenih predmetov in pa način, kako prično otroci uporabljati učila. Na-

Plačevanje nadurnega dela.

Krepka beseda okrožnega sodišča v Mariboru o 50% povišku nadur. — Tudi v sezonskem delu le 10 ur. — Tolmačenje ministra socialne politike za sodišče ni obvezno.

Poročali smo nedavno, da je mariborsko okrožno sodišče kot druga instanca obsodilo mariborskega stavbenika R. Kiffmanna na plačilo 50% poviška za mezdo zidarja, ki je delal pri Kiffmannu preko 10 ur dnevno.

Med tem je izšla v tej zadevi, v kateri je zastopal tožečega delavca odvetnik dr. Reisman, pismena sodba in se torej lahko z zadevo obširneje pečamo. Delavce, zlasti zaupnike, opozarjamo, da si ta članek izrežejo in shranijo, ker je velike načelne važnosti. Sploh si naj delavci, zaupniki in delavske organizacije skrbno shranjujejo naša poročila o delavskih tožbah, ker bodo te sodbe izredne važnosti tedaj, ko bo stopil v veljavo obrtni zakon in ne bomo več imeli v delavskem pravu sodnih odločb. Do tedaj bo sploh treba zbrati vse važnejše sodbe o delavskem pravu, da se bomo mogli braniti pred novimi sodišči, ki bodo le pri srezkem načelstvu za tožbe iz delavskih službenih odnošajev.

Delovni čas v sezonskih obratih.

Kot že navedeno, je tožil v gornjem slučaju zidar stavbenika Kiffmanna za plačilo 50% poviška mezde, ki jo je zaslužil s preko 10-urnim delom. Tožitelj, zidar, je trdil, da je predpisan z uredbo ministra socialne politike in za trgovino ter industrijo z dne 16. aprila 1929 v čl. 22 pri gradbenih delih 10-urni dnevni ali 60-urni tedenski delovni čas. Tolmačenje ministra za socialno politiko z dne 19. 5. 1931 br. 24.272, ki pravi, da v smislu t. 8 § 8 zakona o zaščiti delavcev za sezonska dela ni delovni čas v nobenem oziru omejen in da vsled tega nobenega podaljšanega delovnega časa ni treba plačevati s 50% poviškom, ni v skladu z zakonom in vsled tega neveljaven.

Stavbenik Kiffmann pa je nasprotno trdil, da pri gradbenih podjetjih delovni čas ni omejen in da je odločba ministra socialne politike z dne 19. 5. 1931, ki pravi, da v sezonskih podjetjih delavcem ne gre povišek za nadurno delo, veljavna. Tudi je trdil stavbenik Kiffmann, da je tožitelj zahtevke proti dobrim običajem v smislu § 879 o. d. z., ker je delavec vedno molče sprejemal mezdo brez 50% poviška in delal preko 10 ur, čeprav je bilo na deski zapisano, da je delo preko 10 ur zabranjeno.

Sodba okrajnega sodišča.

Prvi sodnik se je res priključil naziranju toženega stavbenega mojstra in tožbo zidarja odbil, češ, da v sezonskem obratu sploh ni nadurnega dela in ga vsled tega tudi ni plačevati s 50% poviškom. Podjetnik bi po mnenju sodišča v I. instanci kvečjemu zapadel kazni, če krši določbe zakona in odredbe, ni pa baje obvezan plačati nad 10 ur dnevno ali 60 ur tedensko opravljenega dela s 50% poviškom.

bava teh Montessorijevih učil je za društvo »Detoljub« gotovo velikega pomena, zlasti pa radi tega, ker je to prvi način uvedbe modernih pripomočkov za samouk proletarske dece. Popoldne se je ob lepi udeležbi staršev vršila skromna obdaritev otrok. Običajnega otroškega rajanja, kakor v prejšnjih letih, pa društvo letos ni priredilo.

Letni računski zaključek mestne občine je razgrnjen v mestnem knjigovodstvu in je na vpogled vsem občanom do 31. decembra t. l. Kdor bi hotel proti zaključku ugovarjati, to tudi lahko stori.

Lepo uspel koncert bratislavske filharmonije v Mariboru. Koncert bratislavske filharmonije, katerega je priredila tukajšnja JČ-liga, se je vršil v soboto, dne 19. t. m., v dvo-

proti tej sodbi se je zidar pritožil na okrožno sodišče v smislu gori navedenega stališča, da velja tudi pri sezonskih, zlasti pa pri gradbenih delih, le 10-urni delavnik dnevno ali 60 ur na teden, a vse preko tega se mora plačati s 50%. Okrožno sodišče je prizivu tudi ugodilo, in sodbo okrajnega sodišča razveljavilo.

Razlogi okrožnega sodišča.

Prizivno sodišče je izreklo med drugim, da se ne sklada z razlaganjem okrajnega sodišča o plačevanju nadurnega dela v sezonskih podjetjih. Nasprotno, okrožno sodišče je naziranja, da je v določilu §-a 8 t. 156 zakona o zaščiti delavcev povedano, da je plačati tudi delo, podaljšano v okviru 8, oz. 9 in 10 ur dnevno kot prekočasno delo. Ne gre razlagati zakona tako, da bi bil delodajalec le kaznovan, če uporablja delavca proti zakonu preko zakonito dovoljenega časa, — a delavec bi ne imel pravice, zahtevati za to delo 50% poviška. Določilo §-a 10 zak. o zašč. dela je treba nasprotno razlagati tako, četudi v zvezi z določilom § 8 zak. o zašč. dela, da je

vsako delo, ki presega zakonito podaljšano

delo izven določila § 8 cit. zak., plačati še s 50%.

Proti dobrim šegam?

Ugovor stavbenika, da je postopanje tožnika-zidarja, ki je zahteval plačilo nadurnega poviška po izstopu iz službe, v smislu § 879 o. d. z. proti dobrim šegam, ni utemeljen. Saj delavec ni zahteval nič drugega, kakor da uveljavlja v zakonu zadržane pravice.

Jalov ugovor stavbenika.

Okrožno sodišče je nadalje ugotovilo, da je tudi jalov ugovor tožene stranke, stavbenika Kiffmanna, da je tožnik delal nad 10 ur dnevno brez njegovega dovoljenja in naročila in celo proti njegovi prepovedi. Nasprotno, iz nespornih dejanskih navedb sledi, da je stavbenik tožniku za časa zaposlitve celo plačeval nad 10-urno delo, toda brez 50% poviška. Toženi stavbenik Kiffmann je tedaj to tožnikovo delo v smislu § 863 in 914 o. d. z. sprejel in odobril.

Deseturni delavnik za stavbenike.

Delovni čas v obratu toženega stavbenika Kiffmanna pa je v smislu točke 8, § 8 zak. o zašč. delavstva v zvezi s členom 22 Uredbe k cit. zakonu omejen na 10 ur dnevno, oziroma 60 ur tedensko.

Tolmačenje ministra soc. pol. neobvezno.

Tolmačenje ministra socialne politike in narodnega zdravja od 19. maja 1931 br. 24.272 pa za sodišče ni obvezno, ker obvezujejo sodišče le zakoni in temeljem njih izdane odredbe, ne pa tolmačenja ministrov.

rani »Union« ob lepi udeležbi občinstva. Z mojstrskim izvajanjem težkih skladb so gostje nudili udeležencem izredni umetniški užitek, za kar so želi obilo zaslužnega priznanja.

Mariborsko gledališče. V torek, 22. dec., ob 20. uri »Ženitev«, abon. B; sredo, 23. dec., zaprto; četrtek, 24. dec. zaprto; v petek ob 15. uri »Rdeča kapica«, ob 20. uri »Viktorija in njen huzar«, premijera; v soboto, 26. dec., ob 15. uri »Ženitev«, ob 20. uri »Zemlja smehlja«, v nedeljo, 27. dec., ob 15. uri »Ptičar«, ob 20. uri »Viktorija in njen huzar«.

Vlomilci na delu. V Mariboru je že precej časa na delu dobro organizirana vlomilska družba, ki zlasti ob praznikih izvršuje vlome po mestu. V spominu so še številni vlomi, ki so se izvršili lansko leto okrog božiča,

Znani zobozdravnik v Jesenicah

Dr. Levec Anton

se je preselil v Maribor in ordinira dnevno v bližini Glavnega kolodvora

Aleksandrova c. 10, Krčevina

in ki so še do danes ostali nepojasnjeni. Tudi letošnjim ne more priti policija na sled. V noči od sobote na nedeljo so vlomili v pisarno dr. Kugovca, kjer so skušali vdreti v blagajno, kar se jim pa ni posrečilo. V nedeljo zvečer pa so vlomili v pisarno mariborske splošne bolnice, kjer so navrtali blagajno ter odnesli okrog Din 1400.— gotovine in še razne dragocenosti, ter nato brez sledu izginili.

Mestno kopališče bo radi bližajočih se praznikov v torek, sredo in četrtek od 8. do 19. ure odprto, potem pa bo zaprto do 29. t. m.

Avtomobil je ukradel nekdo celjskemu avtotaksiju Kuglerju in se z njim odpeljal proti Mariboru. O tem so bili takoj obveščeni vsi varnostni organi v bližnji in daljnji okolici, kakor tudi mariborska policija, ki je strogo preiskala vsak došli avtomobil. O tatu dosedaj še ni duha ne sluha. Ukradeni avto je tipe »Fiat« s številko 2—813.

Nezgoda. Dne 19. t. m. se je pri padcu raz kolesa ponesrečil Ernetič Franc, poštni uslužbenec, pri čemer je zadobil težje telesne poškodbe. Rešilni oddelek ga je odpremil v splošno bolnico.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, galanterije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, glasbenih instrumentov. Najnižje cene!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

SREČKE SO DOSPELE! Štajerska hranilnica na Slomškovem trgu 6 opozarja sodruge na to.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Guštanj.

Podružnica strokovne organizacije kovinarjev sklicuje svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 27. decembra 1931 ob 9. uri dopoldne v prostorih gostilne Milonik. Dnevni red: 1. Poročilo odbora in poročilo o položaju v železni industriji. 2. Volitev novega odbora in sestava kandidatne liste za volitve obratnih zaupnikov. Pridite vsi, tudi tisti, ki nameravate pristopiti k organizaciji!

»Svobodaši« prirede dne 27. decembra 1931 ob 3. uri popoldne v dvorani Sokolskega doma igro: »Trije vaški svetniki«. Igra je zelo vesele vsebine. Kdor si želi par ur kratkočasa in smeha, se bo kljub težkim razmeram udeležil prireditve. Vstopnina ni pretirana. Med odmorom igra delavska godba na pihala. K obilni udeležbi vabi vljudno o d b o r.

Meh za smeh.

Nesramno.

Mark Twain je nekoč dobil od uglednega Amerikanca pismo, pa ni nanj nič odgovoril. Zato mu je ugledni Amerikanec napisal drugo pismo in mu priložil pisemski papir in znamko. Mark Twain je odgovoril po dopisnici:

»Papir in znamko prejel, prosim za ovitek.«

Za vnuke mu gre!

Ko se je arhitekt Poelzig v drugo ženil, mu je njegova 12 letna hčerka napravila pridigo, zakaj jemlje tako mlado ženo, ko je že ona, njegova hčerka, godna za možitev.

Oče pa ji je odgovoril: »Veš kaj, draga moja — svoje vnuke si bom napravil kar sam!«

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

DARUJTE TOKRAT PRAKTIČNO!

Letos hoče vendar vsak štediti, zato daruje le praktična darila! Mi Vam pri tem pomagamo. Naše pletenine so časovno poceni in obenem praktične!

Za otroke:

puloverji od	35 Din
telovniki	28 Din
sviterji	44 Din
sheaker	55 Din

Za dame:

puloverji od	80 Din	spod. hlače od	25 Din
telovniki	50 Din	majice	20 Din
telovniki z		nogavice	8 Din
ovratnikom	60 Din	rokavice	15 Din
hlače iz trikoja	21 Din		

Za gospode:

puloverji od	70 Din	pletene samo-	5 Din
telovniki	80 Din	veznice	10 Din
sviterji	120 Din	nogavice debel.	9 Din
gamaše	24 Din	žepni robci	30 Din

Ostanki pletenin, nogavice itd. za polovično ceno.

Obiščite nas in skrbeli bomo, da boste dobro postreženi!

**C. BÜDEFELDT,
MARIBOR**

**NAJVEČJE
VESELJE ZA
VAŠE OTROKE**

**TIVAR
OBLEKA**

Živar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se boste uverili o resničnosti naših navedb. Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalično pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno
radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“
welt. Naroča se Administration der „Radio-
welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša
obširne radioprograme, interesantne slike in ima
lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovček, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenih torbarnih

JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopališka ulica šte. 2
(Scherbaumov paviljon).

Vsakdo mora čitati
Fr. Žgečev knjižo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

šivalne stroje, gramofone, otroške vozičke, kolesa

popravlja **JUSTIN GUSTINČIČ**,
mehanična delavnica, Maribor,
Tattenbachova ulica 14.

Pletenine, stezniki, tudi po meri, higijenski in kozmetični predmeti, potrebščine za otroke, nogavice, rokavice, ročna dela in krojaške potrebščine.

FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Velika izbira trikotaje, klobukov, čevljev, copat itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Za jesen in zimo

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu šte. 6. Ljudska tiskarna Maribor.